

Dossier

A qui fa por la immigració?

De la raó econòmica a la identitària

Les raons econòmiques ja no semblen les predominants en la no acceptació de les persones immigrants. Si el 1992 el rebuig entre més de la meitat de l'opinió pública (54,8%) era perquè les persones immigrants “prenen la feina dels d'aquí”, ara és perquè “no accepten els nostres costums” (34,8%), segons un estudi de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials. És més, actualment dos terços de les persones que no accepten la immigració ho fan per conservar la identitat considerada autòctona i al·legant, també, raons que beuen de l'apofòbia, la xenofòbia o la islamofòbia: “perquè són pobres” (11,7%), “perquè només venen els pitjors” (11,3%) o “perquè tenen religions diferents” (10%). Aquest canvi s'explica per diversos factors. S'ha comprovat que les persones immigrants no “prenen la feina dels d'aquí” i que, per les dificultats que tenen al·hora d'accedir a nivells formatius superiors, es dediquen en bona part a les feines que els autòctons no volen. Una altra causa deriva del creixement de la població estrangera de vora el 2% de la població catalana els anys 90 a més del 16% avui. Això, unit a les polítiques de securització (el procés polític i mediàtic pel qual es converteix un grup en la font d'un problema social), ha contribuït a sobredimensionar la percepció del pes real de la immigració i ha fet augmentar la sensació que la cultura autòctona catalana perilla. Tot i això, queda marge per a l'optimisme: si el 2001 més d'un 10% de la població vivia com una situació molt o bastant greu tenir un veí immigrant, ara pensa així poc més del 2%.

Aliou Diallo, jurista, polític i activista social

L'immigrant pobre, el boc expiatori

Una certa prudència davant els forasters, els desconeguts o els estrangers és natural i de sentit comú. Arabé, el rebuig (no sé si por) a la immigració és un fenomen diferent que té unes arrels polítiques basades en la construcció d'un “altre” que suposa un perill per a l'estil de vida, la identitat o el benestar de la societat a la qual s'incorpora. En aquest sentit, no es pot deixar fora de l'equació el factor econòmic: la por a la immigració és per definició la por a l'immigrant pobre. No fan por els futbolistes milionaris ni els membres de grans corporacions que sí que han vingut a canviar els nostres drets (penso en les plataformes digitals, per exemple, i com han irromput en el mercat laboral), i no fan por els xeics àrabs que descarreguen carretades de diners per influir en les societats democràtiques. A mi aquests estrangers sí que em fan por, perquè tenen poder i sí que podrien acabar portant canvis en les nostres escales de valors. Però com que solen tenir bones relacions amb les elits occidentals i sobrades capacitats per influir en l'opinió pública, no els veiem com el perill que són. Ara clamem al cel pels carteristes, molts d'ells menors no acompanyats ja adults, però no vam dir res quan el Barça duia el nom de Qatar a la samarreta. L'immigrant pobre, des que hem esborrat les classes socials del nostre vocabulari, és el boc expiatori en qui dipositar les culpes de tot el que no funciona, i als polítics sempre els surt a compte atiar aquest odi perquè l'immigrant no vota i així el pobre “autòcton” té la sensació que s'està fent alguna cosa per defensar-lo. Pobre il·lús.

Najat El Hachmi, escriptora

Beneficis col·lectius i costos individuals

El debat sobre les conseqüències econòmiques de la immigració genera perplexitat. Hi ha un consens ampli sobre els beneficis: nova oferta de treball i contribució als ingressos públics i cotitzacions socials. Cal recordar ara que el màxim d'entrades al mercat de treball dels nascuts a Catalunya va tenir lloc a la primera meitat dels 90 i que, des d'aleshores, la davallada ha estat excepcional: de vora 100.000 a escassament 50.000. A aquesta reducció, cal sumar-hi un sistema educatiu que genera un excés de titulats universitaris i pocs, en relació amb la demanda, amb formació professional. Resultat: filtració a l'exterior d'una gran part de la nova demanda de mà d'obra. Els beneficis de la immigració per a la col·lectivitat són, doncs, més que evidents. Tanmateix, això no vol dir que no hi hagi costos. I aquests no es distribueixen aleatòriament entre la població, sinó que es concentren en determinats grups socials de rendes baixes i es localitzen molt particularment en el territori. És en aquest conjunt on es plantegen els conflictes per a la provisió d'una oferta escadussera de béns públics i pels efectes negatius de l'oferta de treball immigrant sobre sous, preus de lloguer i valor dels habitatges. Hi ha solució a aquest conflicte? I tant. Però implicaria destinar força més recursos públics als àmbits on els efectes negatius de la immigració emergeixen. I això, ai, són figures d'un altre paner.

Josep Oliver, catedràtic emèrit d'economia, UAB

Un recel bidireccional

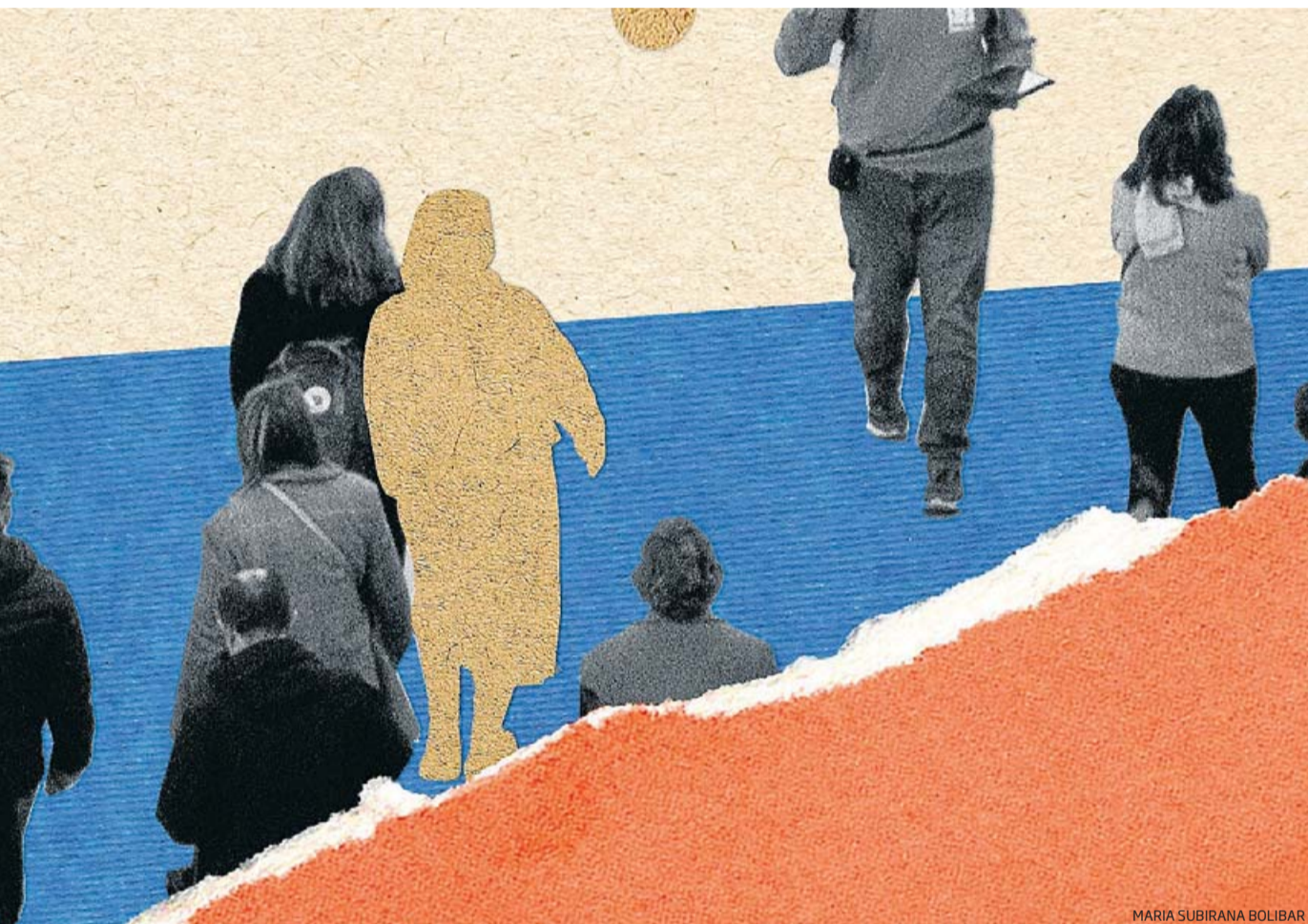
La por a la immigració és tenir por a la pèrdua: pel que fa a les oportunitats laborals i per les grans diferències que hi ha entre certes cultures estrangeres i la pròpia. Cal parlar dels motius d'aquesta por, però també de la por d'alguns immigrants a fondre's amb la cultura local. Hi ha una certa resistència d'algunes comunitats o individus a acostar-se a la cultura del país d'acollida o a parlar la llengua local, imprescindible per a la convivència: sovint em trobo amb persones que em comenten que senten una gran preocupació de perdre la pròpia identitat cultural pel fet d'acostar-se massa a la local. La por, per tant, és bidireccional. És curiós adonar-se que, en aquest sentit, tenim més coses en comú del que ens pensem: allò que sembla distanciar-nos, com la por o el rebuig de qui és diferent i de perdre la identitat i l'essència cultural, és el que més compartim. Queda clar que hi ha un mur fortificat que separa la gent local i la gent migrant, un mur construït per les dues bandes. I cal no evadir aquesta realitat. Conèixer-nos, acostar-nos, sense tractar les persones immigrants ni com si fossin éssers de llum i intocables, ni com si fossin el diable. Una societat evoluciona afrontant els problemes existents i no amagant-los sota la catifa: l'actitud evasiva ens pot portar a un final terrible.

Imane Raissali (Miss Raisa), artista, escriptora i comunicadora

16,3 % És el percentatge de població estrangera resident a Catalunya, que era de 1.271.810 persones segons les dades del padró d'habitants del gener del 2022. Si es compten tots els nascuts a l'estranger se superen els 1,6 milions.

80,9% És el percentatge de la població estrangera que té entre 15 i 64 anys, clarament superior a la proporció de persones d'aquestes edats dels autòctons, que baixa fins al 63,5%. El 51,7% són homes.

Un 21,7% dels catalans estan “més aviat en desacord” amb el fenomen de la immigració, segons dades de l'Institut de Ciències Polítiques i Socials. Parlem, doncs, d'un recel minoritari, però ¿d'on neix? ¿De quins materials està fet el mur i què pot contribuir a desconstruir-lo? L'ARA ha demanat a vuit veus d'àmbits diversos que es capbussin en aquest món de percepcions, prejudicis i mirades creuades per ajudar a trobar-hi camins de sortida.

MARIA SUBIRANA BOLIBAR

Perdre el privilegi

Si la por a l'estranger i a l'immigrant se situa primordialment en l'esfera psicològica de l'alteritat, la por a la immigració, tot i participar-ne, ho fa de ple en la política. I és conseqüència del vertigen que ens causa l'acceleració dels canvis socials que buiden de sentit les nostres vides i de la incapacitat d'explicar-los. La transformació abrupta del paisatge humà que provoca la immigració al territori sembla desnonar-nos de la il·lusió de continuïtat i cohesió comunitària. Un sentiment de desarrelament que té una clara gradació generacional: la memòria ens fa idealitzar l'homogeneïtat i l'ordre d'un passat amarat de nostàlgia per la joventut perduda. És una cara més del temor a la fractura social, que sol manifestar-se com la por a la desnacionalització: la paüra a ser reduïts a minoria en el futur que resumeix la dita “De fora vingueren que de casa ens tragueren”. En aquest joc de la inversió hi trobem la instrumentalització de la demografia.

Però el replegament identitari no deixa de ser el reflex de l'angoixa de caure en la redundància amb què ens amenacen la creixent desigualtat econòmica i la soga del descens social. Una ànsia atida pel discurs de la involució, que promou el desplaçament de la lluita de classes a la lluita de races. El pànic als disturbis socials i a la inseguretat ciutadana es teneix de color. Reconeixem la mateixa basarda que ens fa acceptar la mort dels altres com el preu que cal pagar per mantenir el nostre benestar: “Aquí no hi cabem tots!” És la por culpable a perdre el privilegi.

Andreu Domingo, demògraf

Hostilitat i hospitalitat

Els éssers humans, com també els d'altres espècies, tendim a l'immobilisme, a pensar que podem aturar el moviment continu que és la nostra pròpia existència. Això afecta la concepció que tenim de nosaltres mateixos: creiem que tenim una identitat definida, personal i col·lectiva i classifiquem els éssers i objectes que ens envolten entre els que s'acosten a aquesta pretesa identitat i els que se n'allunyen. Eslògans de la dreta identitària com “Primer, els de casa” semblen, d'entrada, lògics i assenyats. Però l'hostilitat enfront d'allò que considerem diferent, que porta a bastir murs reals i simbòlics, condueix a l'autoimmunitat: el cos social lluita contra enemics que ha creat ell mateix i, així, acaba autodestruïnt-se. L'estasi du a la mort i la casa invulnerable, de refugi esdevé presó.

Per seguir amb el símil mèdic, quin remei hi ha a aquesta malaltia autoimmunitària? Primer, reconèixer que els que considero “altres” estan no només amb mi sinó en mi: “Les nostres dones, els nostres xacals, els nostres àrabs, els nostres semblants, les nostres pors”, en paraules d'Hélène Cixous. No neguem, doncs, les nostres pors –tant les de qui migra com les de qui no es mou de la casa on va néixer–, ni tampoc la part d'hostilitat que sempre hi ha en l'hospitalitat; que la por ens preservi de la dissolució dels lligams, però que també ens esperoni a trencar-los quan es converteixen en cadenes.

Marta Segarra, directora de recerca al CNRS

Més espais mixtos

El 2012 el polític Ryan Enos va demanar a un grup de mexicans residents als EUA que anessin ben d'hora a diferents estacions repartides per Boston. Calia que, durant dues setmanes, s'hi presentessin en el moment en què la gent anava cap a la feina i que, un cop al vagó, xerressin entre ells en castellà. Els *latinos* no ho sabien, però formaven part d'un experiment: s'intentava fer creure als residents de la zona metropolitana de Massachusetts que el seu barri ja no era homogèniament blanc i *anglo*. Resultat? En enquestes posteriors, els residents exposats breument a la diferència tenien actituds més excloents i intolerants vers la immigració. Però no cal viatjar a l'altra banda de l'Atlàntic. Penseu ara en els estereotips que us venen al cap quan recorreu parades de metro; o en què pensa la gent quan els parles d'algunes línies de Renfe en comparació amb les de FGC. Tenir por d'allò diferent és part de la naturalesa humana, però l'“ells *versus* nosaltres” creix quan la presència de l'altre és propera i el grup nou té una mida relativament important. Sorgeixen aleshores mons pròxims, però segregats geogràficament; propers en l'espai, però lluny mentalment. Potser la clau no és només treballar la propensió innata a sospitar del diferent, sinó fer que els trens passin per zones variades i els vagons siguin diversos. Calen polítiques públiques que empenyin cap a la mixticitat si no volem que el tren descarrili.

Toni Rodon, polític, professor a la UPF

Una llarga ombra històrica

La por a qui migra sorgeix de la noció d'*alteritat*: aquelles persones amb qui no m'identifico. Hi ha el “nosaltres” i hi ha el “vosaltres”. Pel que fa a com es pensa en aquest altre, cal revisar la relació històrica i la construcció epistèmica dels cossos *racialitzats*. En el cas, per exemple, de la migració llatinoamericana, caldria anar a la colonització dels pobles de l'Abya Yala, on es construeix una alteritat basada en el territori: el que és hegemònic travessa el mar, passa pel continent africà i s'estableix al continent americà. Així, en una operació de dominació que encara perdura, curiosament qui arriba a aquella terra és qui diu “ells no som nosaltres”, i així crea un espai territorial jeràrquic entre l'hegemonia i la dissidència. Una cosa semblant passa amb l'esclavitud negra: el negre és vist com un animal que no té ànima, és només força de treball i bé de consum. S'identifica aquests altres com a semibèsties, com a éssers que no ascendeixen a la categoria d'humans.

Des del punt de vista epistèmic i estructural, la visió de l'altre no ha canviat tant. Sí, feliçment, a escala personal i de grup (en alguns casos). Però la base de la por a la migració prové de la llarga ombra històrica de què us parlava. No hi ha hagut un reconeixement i, per tant, no s'ha fet justícia històrica i, per tant, l'altre continua sent un ésser aliè. La riquesa cultural del mestissatge passa a segon pla i seguim en el pensament terrible que dicta que ells no som nosaltres, que ells no formen part del mateix pla jeràrquic i que amenacen la nostra identitat.

Denise Duncan, autora i directora de teatre

RADIOGRAFIA DE LA IMMIGRACIÓ

QUIM ARANDA
LONDRES

Quan l'octubre del 2022 el líder del Partit Conservador britànic, Rishi Sunak, va substituir Liz Truss al número 10 de Downing Street, per primer cop el Regne Unit va tenir al capdavant del govern un *premier* no blanc i de religió hindú.

És, a hores d'ara, l'element més visible de la diversitat i de la multireligiositat d'un país on, d'acord amb el cens del 2021, més del 10% de la població declara que professa algun tipus de fe no cristiana. Però sis anys abans, el 2016, el candidat laborista Sadiq Khan, musulmà, fill d'emigrants del Pakistan i exmembre de la Cambra dels Comuns, va arribar a l'alcaldia de Londres, un altre dels càrrecs institucionals amb més projecció del país, tot i els seus molt limitats poders.

Però, malgrat la gran rellevància simbòlica d'aquests dos fets, i que "hi ha evidències que tenir persones de minories ètniques en càrrecs de visibilitat política afecta positivament les actituds cap a la diversitat", com apunta Mariña Fernández-Reino, de l'Observatori de les Migracions de la Universitat d'Oxford, "no hi ha una relació determinista quant a les polítiques" que es posen en marxa. Un exemple, en aquest cas negatiu, podria ser el debat sobre la immigració atiat pel Brexit, però també les polítiques contra la immigració il·legal desenvolupades pels governs conservadors els últims quinze anys.

Són polítiques molt dures al davant de les quals, des del ministeri de l'Interior, s'ha situat membres de minories, entre altres Priti Patel, Suella Braverman i James Cleverly. I, tot i això, hi ha raons objectives per afirmar que la integració de l'emigració al Regne Unit és, "en general, una història d'èxit, tot i que hi pot haver problemes", diu Fernández-Reino.

La investigadora afirma, també, que "les actituds socials cap a la diversitat al Regne Unit són molt positives". I recorda que va ser un país pioner a Europa a l'hora de legislar contra la discriminació racial: el primer paquet legislatiu data del 1976. Amb tot, els delictes d'odi per motius racials són els més denunciats al Regne Unit. El curs 2021-22, l'últim any de què hi ha dades, se'n van registrar 109.843, un 19% més que l'any anterior, d'acord amb la informació del ministeri de l'Interior.

En una societat extremadament classista com ha estat tradicionalment la britànica, sobretot l'anglesa, el nomenament de Sunak va suposar un pas més en el progressiu procés d'integració de les minories ètniques. Amb tot, el context social i econòmic del *premier* és el d'un privilegiat. Els pares, amb arrels a l'Índia, emigrats des de l'Àfrica oriental, el van poder matricular a l'exclusiu Winchester College, on un curs com a intern és encara més car que a Eton: 50.000 lliures.

No és el cas de Sadiq Khan, d'origens molt més modestos. El pare va treballar com a conductor d'auto-

REGNE UNIT

Sunak i Khan, les cares d'un model d'integració d'èxit raonable

El 16% de la població forma part de minories ètniques, que estan infrarepresentades a la política institucional

El primer ministre britànic, Rishi Sunak. NEIL HALL / EFE

bús a Londres. Un apunt que recorda que no es pot parlar d'immigració, i integració, en termes uniformes com si es tractés d'un únic col·lectiu. De casuístiques, n'hi ha tantes com de col·lectius d'immigrants. I algunes enquestes mostren que la immigració de l'Índia és més acceptada que la del Pakistan o la de Bangladesh. I totes tres estan vinculades, inicialment, al Imperi i tenen lloc majoritàriament després de la Segona Guerra Mundial.

El que val per als privilegis econòmics de Sunak –el primer ministre sempre ha parlat del "sacrifici" dels seus pares a l'hora d'enviar-lo al Winchester College–, val també per al fins ara govern més di-

vers de la història del Regne Unit: el que va formar Boris Johnson el 2019, quan va ser escollit líder conservador. Sis dels seus ministres, inclòs aleshores Sunak, a qui va nomenar responsable del Tresor, pertanyen a alguna minoria ètnica. Amb tot, el 64% dels membres d'aquell gabinet havien anat a escoles privades i el 48% havien passat per Oxford o Cambridge.

A diferència de França, per exemple, on no és legal recollir dades sobre l'ètnia, el Regne Unit sí que ho permet. Això facilita el coneixement de la composició social per raça i origen familiar. Les dades indiquen que al voltant del 16% de la població del Regne Unit pertany a

una minoria. El 2021, any de l'últim cens, oscil·lava entre el 3% d'Irlanda del Nord i el 18% d'Anglaterra. "La proporció ha augmentat els últims anys, així com la representació dels grups ètnics minoritaris en càrrecs polítics i públics", diu a l'ARA Grahame Allen, assistent investigador de la biblioteca de la Cambra dels Comuns.

Però de la comparació entre el cens i les composicions dels diferents parlaments del país es dedueix l'existència d'una infrarepresentació política de les minories, que s'estén també a altres institucions i organismes destacats. A les últimes eleccions generals, les del 2019, van resultar elegits 66 diputats de minories racials, una xifra que suposa el 10,1% d'una cambra de 650 membres. Si el Parlament fos una projecció fidel de la diversitat poblacional del Regne Unit, n'hi hauria d'haver 104.

A Holyrood, el Parlament escocès, sis (4,5%) dels 129 membres són de context minoritari, una dada que en aquest cas sí que coincideix amb el percentatge de la població immigrada a Escòcia. Al Parlament gal·lès n'hi ha tres (5%) de 60 membres, cosa que suposa una infrarepresentació en relació amb la proporció de la població del 5%. I a Stormont, l'Assemblea d'Irlanda del Nord, cap dels 90 membres pertany a una minoria, tot i que formen el 3% de la població de la província.

La infrarepresentació de les minories també es reproduïx a l'assemblea de l'alcaldia de Londres. D'acord amb les últimes dades disponibles (setembre del 2022), incloent-hi Sadiq Khan només vuit (32%) dels 25 membres del consell tenen un origen ètnic minoritari, en comparació amb l'aproximadament 41% de la població de la ciutat que declara ser no blanca.

Scotland Yard, fortalesa blanca

Les diferències són encara molt més accentuades quan es parla de Scotland Yard, la policia metropolitana de Londres, una força policial de quasi 47.500 membres que s'ha vist periòdicament esquitxada per acusacions de racisme. Encara que la població negra de Londres és del 13,3%, només el 3,5% dels policis ho són. Pel que fa a l'origen asiàtic, només n'hi ha el 5,9% quan entre la població general de la ciutat arriba al 17%. En canvi, al Servei Nacional de Salut (NHS), el 26% dels treballadors declaren sobre ells mateixos que són membres d'una minoria ètnica, deu punts per sobre de la mitjana poblacional de tot el país.

Modernament, es considera que el 1987 és l'any de la irrupció de les minories a la Casa dels Comuns, amb quatre pioners. Però el cert és que hi ha una llista de catorze parlamentaris que entre 1767 i 1983 se'ls pot considerar també membres de grups no blancs, si bé de segona o tercera generació. El partit que més els ha integrat ha estat el laborista. El 20% dels seus diputats escollits en les eleccions del 2019 pertanyen a minories ètniques. Els conservadors, per contra, només arriben al 6%. I els liberaldemòcrates, al 18%. ■

66
parlamentaris
Són els que pertanyen a alguna minoria. Si la proporció hagués de ser una projecció de la població del Regne Unit, n'hi hauria d'haver 104

FRANÇA

Francesos d'origen àrab: “La República no ens tracta igual que a la resta de ciutadans”

França no troba la fórmula per trencar la dinàmica de les minories radicals i excloses de les ‘banlieus’

LAIA FORÈS
PARÍS

El Djamel Atallah ha viscut gairebé tota la seva vida a França. Hi va arribar quan tenia sis anys, procedent d'Algèria, quan el país ja no era una colònia francesa. Va emigrar amb els seus pares i germans. Més de cinquanta anys després, Djamel és un francès més, viu a Lió i treballa de mediador cultural. “Quan era jove, no trobava feina. Era difícil trobar-ne si et deies Djamel”, recorda. La seva família es va establir a la *banlieue* de Lió, on hi ha els barris amb més concentració d'estrangers. A tot el país és igual: a les perifèries de les grans ciutats s'hi troben els municipis i els barris amb un nombre més elevat d'estrangers extracomunitaris.

“A poc a poc, els barris populars han esdevingut guetos, amb habitants que comparteixen els mateixos orígens i els mateixos sentiments d'exclusió”, explica el sociòleg François Dubet, que afegeix: “Com que hi ha mobilitat social, els que tenen èxit marxen d'aquests barris i són substituïts per famílies més pobres que venen de més lluny”. Segons Dubet, els immigrants que viuen a les *banlieues* són els més afectats per l'atur i els que tenen feines més precàries.

A França hi viuen més de set milions d'immigrants –es comptabilitzen totes les persones nascudes fora del país, encara que hagin adquirit la nacionalitat francesa–, xifra que representa el 10,3% de la població. No inclou els nascuts a França de pares estrangers. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística francès (Insee) del 2022, un 26% dels infants nascuts a França tenen almenys un progenitor de nacionalitat estrangera.

Debat polític

El fenomen de les *banlieues*, les revoltes per la mort de joves d'origen immigrant a mans de la policia, els atacs terroristes jihadistes i una política de laïcitat que ha portat el govern d'Emmanuel Macron a prohibir els vels i les túniques musulmanes a les escoles han tornat a posar al centre del debat polític la qüestió de la immigració, un dels grans problemes de França: la dificultat per integrar una part d'estrangers, especialment els d'origen àrab. L'extrema dreta, que fa de la immigració el seu *leitmotiv*, agita sovint el debat. “La dreta i l'extrema dreta fan dels immigrants els caps de turc de totes les dificultats socials i els mitjans de dretes alimenten els estereotips”, critica François Dubet.

Gent passejant en una 'banlieue' a les afores de Roubaix, a França. EFE

França no ha sabut integrar els immigrants? El problema, apunten els experts, és que no més són visibles els migrants –o els seus fills– que no s'integren i no se senten francesos, que són una minoria. “Són imatges caricaturitzades, perquè molts fills d'immigrants s'integren i viuen en barris socialment i culturalment mixtos”, assegura Dubet. Segons el sociòleg, la imatge més visible és la dels joves de les *banlieues* que adopten conductes contra les institucions, però no tots els joves d'aquests barris actuen així: “El problema és que la imatge del barri es construeix al voltant d'aquestes bandes de nois joves i al voltant de l'islam radical, quan en realitat la majoria dels seus habitants tenen feines normals i estan lluny del radicalisme religiós”.

Discriminació i racisme

El cas del Djamel és un exemple d'integració, però ell critica la discrimi-

nació que pateix la seva família. “Els meus fills són francesos. Han anat a la universitat. Tenen feina [té una filla que és advocada penalista i un fill que és biòleg] i estan integrats. Però la República no els tracta igual que a la resta de ciutadans. Seria diferent si en comptes de noms àrabs es diguessin Jacques o Marie. El problema és la mirada dels altres francesos: els meus fills no són percebuts com a francesos de veritat perquè tenen una cultura musulmana”, lamenta. “És cert que en aquest país hi ha racisme per tot arreu”, afirma la historiadora experta en immigració Natacha Lillo. La catedràtica critica que es parli de “segones i terceres generacions d'immigrants” per referir-se a fills i nets de persones que van emigrar a França fa 60 o 70 anys. “Són francesos”. Malgrat la discriminació, en el cas de Djamel, l'ascensor social ha funcionat. Els seus pares no sabien ni

llegir ni escriure, mentre que els seus fills tenen carrera universitària. De fet, ell mateix va fer estudis de dret a la universitat, tot i que no va acabar-los. Segons un informe que l'OCDE va publicar l'any passat, cada vegada hi ha més immigrants amb estudis superiors a França: el 35% de la població estrangera ha anat a la universitat, mentre que fa deu anys la taxa era del 24%.

Marxa per a la Igualtat

El Djamel va ser un dels promotors de la mítica Marxa per a la Igualtat que fa quaranta anys va recórrer França per denunciar discriminacions, violència policial i rebuig social envers els immigrants. Després de fer 1.200 quilòmetres, els participants van arribar a París, i el president d'aleshores, François Mitterrand, els va rebre a l'Elisi. Què ha canviat a França en quaranta anys? “El país continua tenint un problema amb els àrabs. Sempre tindrà un problema de racisme i integració. Per entendre-ho, cal buscar la resposta en les arrels colonials”, respon en Djamel Atallah. Hi ha una continuïtat amb l'època colonial”, assegura. —

10,3%
immigrants

És el percentatge de la població nascuda a fora, tant nacionalitzats com no. Un 26% dels nens són de pare estranger

35%

estudis superiors
El percentatge de població estrangera que ha anat a la universitat ha crescut respecte al 24% de fa deu anys

RADIOGRAFIA DE LA IMMIGRACIÓ

600 migrants a bord d'un vaixell pesquer arribant al port de Catània l'abril de l'any passat. FABRIZIO VILLA / GETTY

155.000 migrants
Van desembarcar a Itàlia el 2023 un 33% més de migrants que el 2022. I com a mínim 2.500 es van ofegar

va", va defensar Meloni durant l'obertura de la cimera Itàlia-Àfrica, celebrada a la seu del Senat romà.

El pla Mattei, com va ser batejat en honor d'Enrico Mattei, fundador de la petrolera ENI, inclou una bateria de projectes encara per definir en diversos països africans en matèria d'educació, agricultura i energia. En total, Itàlia invertirà uns 5.500 milions d'euros entre crèdits i garanties que el govern ha retallat d'altres partides, com ara el Fons Italià per al Clima (3.000 milions) i el Fons per a la Cooperació al Desenvolupament (2.500 milions), perquè no hi ha recursos extres per afrontar la crisi migratòria. La intenció de Meloni és que donants privats s'uneixin al pla amb que la primera ministra va prometre als líders africans inaugurar una nova relació entre els dos extrems del Mediterrani. "Itàlia i Europa no poden raonar sobre el futur sense tenir en compte l'Àfrica", va reivindicar.

Tot i això, el que es va anunciar com la solució definitiva del govern italià per posar fi a la immigració irregular va ser rebut amb fredor pels mandatariers africans, als quals els hauria agradat ser consultats abans que Itàlia presentés el seu projecte, tal com va lamentar el president de la comissió de la Unió Africana, Moussa Faki Mahamat. "No podem estar contents amb promeses que mai es compleixen", va advertir Faki, ex primer ministre del Txad.

L'externalització no funciona

El pla Mattei és un pas més cap a l'estratègia de Meloni de destinar recursos econòmics ingents a les nacions africanes per frenar la immigració irregular. Però l'experiència ha resultat poc fructífera fins ara. El 2023, el govern italià va intentar arribar a un acord amb l'autoritari president de Tunísia, Kais Saied, que va obtenir el vistiplau de la Unió Europea i tot. Però no va servir per frenar les sortides des d'aquell país.

L'última mesura impulsada per la líder ultradretana és un polèmic pacte amb Albània –que no pertany a la UE– perquè es faci càrrec de l'acolliment dels immigrants irregulars que són rescatats a la Mediterrània mentre se'n tramiten les sol·licituds d'asil. El Tribunal Constitucional d'Albània ha rebutjat el recurs de l'oposició albanesa contra l'acord bilateral, que permetrà la construcció de diversos centres d'identificació i acolliment al país balcànic gestionats per Itàlia, des d'on els immigrants es podran repatriar. La mesura va despertar la inquietud de la comissària de drets humans del Consell d'Europa, Dinja Mitjaticovic, preocupada per la tendència europea d'externalitzar la gestió de la immigració, en referència també al Regne Unit i a Dinamarca, que busquen enviar els sol·licitants d'asil a Ruanda. ■

ITÀLIA

Els plans de Meloni per frenar la immigració, de moment frustrats

Inversions a l'Àfrica i CIEs a Albània, les dues noves vies que assaja sense resultats visibles la primera ministra italiana i icona de la ultradreta

SORAYA MELGUIZO
ROMA

Prop d'un centenar de persones han perdut la vida a la Mediterrània des del començament del 2024, més del doble que el mateix període de l'any anterior, que va ser el més mortífer des del 2016, segons l'Organització Internacional per a les Migracions. El 31 de gener, l'ONG SOS Humanity va rescatar 64 persones que anaven a bord d'una embarcació de fusta precària, però les autoritats italianes van assignar-li el vaixell humanitari al port de Marina di Carrara, a 1.200 quilòmetres de distància. Aquesta és la penúltima estratègia del govern ultradretà de Giorgia Meloni per desincentivar la tasca de les organitzacions humanitàries que tre-

ballen a la Mediterrània central. La mesura no ha permès, amb tot, reduir les arribades de migrants.

Itàlia es va convertir un any més en la principal porta d'entrada de milers de migrants i refugiats. Més de 155.000 van desembarcar a les costes del país al llarg del 2023, un 33% més que l'any anterior, segons les dades del ministeri de l'Interior, mentre que almenys 2.500 persones es van ofegar intentant-ho.

Lluita contra les ONG

Amb aquestes dades, el ministre de l'Interior, Matteo Piantedosi, no ha tingut més remei que admetre recentment que la mesura estrella del seu govern, que prohibeix a les ONG dur a terme més d'una operació de rescat

alhora i les obliga a desembarcar en un port allunyat, no ha donat els resultats esperats. També ho va reconèixer la primera ministra Meloni a la roda de premsa de final d'any, quan va anunciar que reduir els fluxos de migrants irregulars seria una prioritat a partir de llavors.

Amb aquest objectiu marcat en vermell, la líder de Germans d'Itàlia va rebre la setmana passada a Roma els caps de dues desenes de països africans i representants d'institucions europees per presentar un pla ambiciós d'inversions a l'Àfrica. "Mai aturarem la immigració il·legal en massa ni derrotarem els traficants d'éssers humans sense afrontar les causes que empenyen una persona a abandonar casa se-

100 morts

Un centenar de persones han perdut la vida al Mediterrani aquest 2024, el doble que en el mateix període de l'any passat